

Ужо працяглы час я даследую жыццёвы і творчы шлях слыннага земляка Піліпа Пестрака, паэта і празаіка.

Піліп Сямёновіч Пестрак нарадзіўся ў далёкім 1903 годзе ў вёсцы Сакаўцы Івацэвіцкага раёна ў сялянскай сям'і. Бацька працаваў на будаўніцтве чыгуноўкі, займаўся адыходніцтвам. Маці вяла гаспадарку. Будучы пісьменнік вучыўся ў мясцовай двухкласнай школе...

За падпольную дзейнасць ў 1929 годзе быў арыштаваны

ратаваў ад смерці і самога паэта, прыгаворанага гродзенскім ваенна-палавым судом да расстрэлу.

Шырокую вядомасць П. Пестраку прынёс яго раман "Сустрэнемся на барыкадах", гэта — адзін з першых і найбольш буйных у айчыннай літаратуры твораў пра жыццё і барацьбу працоўных Заходняй Беларусі.

А яго раман "Серадзібор" быў прызнаны лепшым творам беларускай прозы за 1963 год і адзначаны рэспубліканскай прэміяй імя Якуба Коласа.

“ПА ХАЦЕ ПАЛЫХАЎ У ЦЕНЯХ БЛЯСК ЛУЧЫНЫ...”

польскімі ўладамі і зняволены ў турме г. Гродна. У 1933 годзе атрымаў свабоду, але неўзабаве зноў быў арыштаваны, сядзеў у турмах Пінска, Вільні, Гродна. Знаходзячыся ў віленскай турме Лукішкі, змяшчаў свае вершы ў нелегальным рукапісным часопісе "Краты", які выдаваўся палітвязнямі.

У давераснёўскі першыяд пісьменніка найбольш хвалявалі тэмы рэвалюцыйнай барацьбы за вызваленне, услаўленне мужнасці палітвязняў, сярод якіх сам аўтар праўёў 11 год.

Народ помніць знакамітага пісьменніка: яго імем названа Івацэвіцкая раённая бібліятэка.

Маленства пісьменніка... Бацька з-за недахопу зямлі вымушшаны быў ісці працаваць на чыгуноўку. З вузкім загончыкам і гаспадаркай упраўлялася маці з дзецьмі. Пра гэта і верш паэта "Маці".

Ноч снежная ў акно загадкаю
глаздзела,
Па хаце палыхаў у ценях бліск
лучыны,
А ты, тужлівая, сядзела за
кудзеляй
Нахмурыйшы пад бровамі
маршчыны
І дзіўным для мяне было тваё
маўчанне —
То восень так маўчыць, як
сыплюцца лісты;
Хвіліну кожную хацелася
прызнання:
Чаму ж твой погляд у супраслівіні
застыў?..

Адметна, бо большасць яго вершаў стваралася ў турмах, за кратамі. Праз супраслівіні турэмны побыт, адзіночкі, карцэры, галадоўкі, здзекі наглядчыкаў праносіць яго лірычны герой прагу да барацьбы і нязгасную веру ў перамогу.

Імклівы марш савецкіх воінаў вы-

Пісьменнік быў у Польшчы, Латвіі, Чэхаславакіі, Францыі, але яго заўсёды цягнула дадому — на Беларусь. А на Івацэвіцкую зямлю ён заўсёды прыяджаў з найбольшай ахвотай.

Цяжкім было жыццё пісьменніка-земляка. Невыгадкова амаль пад усімі яго вершамі, датаванымі 1927-1939 гадамі, стаяць слова: "Лукішкі", "Гродзенскі астрог".

П. Пестрак паказаў сябе і майстрам санета. Яго санеты прасякнуты шыграй любоўю да роднай зямлі, яе чароўнай прыроды, яны напоены духмяным водарам палявых кветак, пахам жытніх каласоў, меданоснымі сочкамі верасовых палян, свежасцю ранішніх расы на палескіх абрашатах.

Пазнаецца і месца дзеяння, напрыклад, рамана "Сустрэнемся на барыкадах" — мястэчка Глушэц і яго ваколіцы — Косава, вёскі Пружанічыны, родныя мясціны пісьменніка.

Пры жыцці ў розных саюзных і рэспубліканскіх газетах і часопісах таксама было надрукавана звыш 150 літаратурна-крытычных і публістычных артыкулаў, рэцензій, начатакаў. Цікавасць для землякоў уяўляе і яго ўспамін пра родную Косаўскую чынину (1968).

...І зноў і зноў мне чамусьці ўзгадваеца яго паэтычны радок "Па хаце палыхаў у ценях бліск лучыны..." Радок, прысвечаны маці. А дзе маці — там і малая радзіма аўтара.

Дасылаючы гэты ліст у рэдакцыю, спадзяюся атрымаць ад землякоў П. Пестрака ўспаміны пра яго дзіцячыя і юнацкія гады, сям'ю, фотаздымкі, уражанні, матэрываілы пра яго творчасць.

Свае лісты дасылайце на адрес: 210035, г. Віцебск, 35, пр. Маякоўскі, 74-1, 2 скрынка, Карнелюку К. С.

Канстанцін КАРНЯЛЮК,
краязнаўца.